

Газета друкувалася у м.Гадячі Полтавської губернії з 1906 по 1919 роки, відновлена у 2024 році
Виходить один раз на тиждень, зазвичай по вівторках

ч.12

у поточному році

У Ч. 12: «Історія Гадяцького герба» Катерина Стромило; «Постаті минулого: Павло Михайлович Дубровський (1857-1916) – перший Полтавський агроном і просвітник» Леся Іванченко

ч. 1876

з 1906 року

ІСТОРІЯ ГАДЯЦЬКОГО ГЕРБА

Як в одному з останніх оплотів язичництва послугуються геральдичним символом, де передано біблійний сюжет

Місто Гадяч має давню історію, оповиту міфами, легендами й переказами. А ще – це край козацької слави, гетьманська столиця, котра й нині зберігає відбиток тих часів у назвах вулиць, архітектурних об'єктах, розплануванні та, звісно, у геральдиці. Насамперед символіка міста заслуговує окремої уваги, бо нерозривно пов'язана з перебігом тутешніх подій (переважно XVII-XVIII століть), зі згаданими уже легендами й переказами, а, можливо, навіть відноситься до періоду язичницької культури.

Згідно з описом, поданим на офіційному сайті міської ради, геральдичний знак міста являє собою щит, на червоному полі якого Архангел Михаїл, який простромлює золотим списом чорного диявола. Щоправда, не все так однозначно.

Відповідно до зробленого автором ряду краєзнавчих книг Володимиром Костюком опису, праобраз нашого герба представлено на амулетах-змійовиках ще X-XIII століть. Так, на артефакті з одного боку зображено змія і круговий напис із язичницькими заклинаннями, а з іншого – певний християнський сюжет.

В.С.Костюк припускає також, що, можливо, одні з останніх язичників, яких переслідувала нова віра, поселилися на території теперішнього Гадяча, тож і городище було названо на честь місцевості, де досить довго зберігалися старі вірування. Тут розташовувалися мольбища, на яких ідолопоклонники відбували свої ритуальні дії в честь богів, зокрема й Змія-Гада. Підтвердження цьому – численні кургани і могильники, розміщені на Гадяччині. Тож, як один із останніх оплотів язичництва, Гадяч отримав таку назву, а з часом – і герб.

Герб (нім. *Erbe* – спадщина) – емблема, усталений відповідно до законів геральдики відмітний символічний знак (зображення), що належить державі, населеному пункту, дворянському роду, окремій особі тощо. Власне герби виникли в добу хрестових походів і набули подальшого вдосконалення з

розвитком феодального устрою. Спочатку герб давав змогу закутим у броню лицарям під час бою пізнавати один одного. Пізніше гербами стали користуватися й у мирні часи та передавали їх нащадкам як ознаку роду, не обов'язково аристократичного.

А от дослідник краю Сергій Пономарьов називає Гадяч єдиним з усіх міст України, на гербі котрого передано біблійний сюжет.

Герб міста Гадяча

Та, разом із тим, підкреслює, що на емблемі зображено не рідного, слов'янського бога, а чужого, називаючи народ, який проживав тут, словом чужь, тобто чужим щодо християнського люду. Крім того, С.К.Пономарьов розглядає наш герб нерозривно від геральдичних символів інших міст, на котрих теж зображено Архистратига, – Києва і Кролевеця, доводячи, що всі вони виникли одночасно (400-300 р. до н.е.). Дослідник наголошує: «Наявність на гербі міста Архангела Михаїла свідчить про його роль як столяного граду та про соціальну рівність поселень з однаковим елементом геральдичного символу». Автор краєзнавчої розвідки припускає, що це були столиці народів Кия, Хорива і Щека, а також проводить паралелі між згаданими гербами і трьома гілками влади – законодавчою, виконавчою і судовою. При цьому він означає Гадяч як «столицю племені Хорива із коліна Гадова».

А проте, між періодами від того часу, як язичники шукали схову від християніза-

ції суспільства на Гадяччині, до початку XVII століття, коли вперше Гадяч та ряд міст Лівобережної України дістали гербові привілеї, вочевидь, передавалися згадані вище сюжети, бо вони протягом віків майже не змінилися. Так, попередниками геральдичного знака можна вважати одні з атрибутів і символів влади – печатки, що їх мали місцеві урядники, які ними засвідчували документи. За Гетьманщини малюнок на гадяцьких міських печатках остаточно набув рис зображення саме Архангела Михаїла, хоча доти, поруч зі згаданим святим, постать ідентифікували ще як або ж воїна, або ж як св. Юрія Звितязця. Значну роль для подальшого розміщення на печатках гадяцьких урядовців образу конкретно Архистратига, який згодом перенесли і на герб міста, відіграло й те, що перша церква, збудована ще при заселенні Гадяча, була зведена на честь Архангела Михаїла.

Історик тієї доби Опанас Шафонський зазначав: «У колишньому міському гадяцькому суді була мідяна печатка із зображенням на ній Архангела Михаїла, який нищить списом диявола, що лежить під ногами його, а навколо напис: вірного царській пресвітлій величності міста Гадяча магістратова печать». Водночас варто додати, що у XVIII столітті гадяцьке полкове правління вживало у своєму діловодстві й іншу символіку. Та попри це, усі відомі чотири міські печатки та друга полкова підкреслюють: згаданий біблійний сюжет був найпоширенішим, що врешті й дістало гербові привілеї. Так, у 1782 році здобув затвердження остаточний варіант гадяцького герба з описом «Архангел Михаїл, що нищить золотим списом чорного диявола, на червоному тлі». Цей геральдичний символ був уніфікований 1857 року і проіснував до 1917-го.

Змійовик – круглий, пишно декорований медальйон, що на лицьовому боці мав зображення – Архангела Михаїла або Пресвятої Богородиці, чи християнських святих, сюжети хрещення Ісуса Христа, його розп'яття, а на звороті – плетінковий, змієподібний орнамент або зображення змієподібної істоти із людським обличчям. Змійовики носили як талісмани й амулети проти недуг і чарів.

Продовження на четвертій сторінці

ПОСТАТІ МИНУЛОГО: Павло Михайлович Дубровський (1857-1916) – перший Полтавський агроном і просвітник

Сьогодні далеко не завжди маємо уявлення ЯКИМ було життя в Україні сто років тому, в середині XIX ст. Як виборювалося наше українство, розвивалося сільське господарство та народні промисли, економіка, індустрія. Не можна не погодитися із висловом відомого американського філософа й історика Р. Емерсона: «по суті, історії немає, є лише біографії», адже й справді історія твориться з біографій. Тож персоналізація історичного процесу конкретизує діяльність вікопомних особистостей. Саме про людей, про час і обставини, в яких вони жили, про плоди їхніх справ, якими послугуємося і нині, – наша розповідь. Запровадження на землях нинішньої України аграрних начал у школах при церквах відбувалося у XII ст. Із відкриттям 1615 року Києво-Могилянської школи у навчальний процес загальної підготовки Іоникій Галатовський – дослідник природничих

Храм св. Харлампія Гамаліївського монастиря, фото 1957р.

наук, ботанік, метеоролог – ввів спеціальний предмет «сільське господарство». Після реформи 1861 р. розвиток вищої освіти остаточно виокремив сільськогосподарську науку в окрему галузь знань. Фахівців для цієї справи готували у вищих навчальних закладах, зокрема – в Петровській сільськогосподарській академії, в Москві. Важлива роль у поширенні агрономічної справи у цей період відіграє діяльність губернських та маєткових агрономів. До їхньої когорти належить Дубровський Павло Михайлович (1857–1916) – перший Полтавський губернський агроном. Народився П. Дубровський у с. Гамаліївка Глухівського повіту Чернігівської губернії в родині священика: о. Михайло Дубровський був настоятелем Гамаліївського Харлампієвського монастиря. Про дитинство Павла Михайловича є обмаль інформації. Та ті поодинокі факти, які маємо, свідчать про виховання і світоглядні принципи, атмосферу в батьківському домі, що сприяли розвитку ерудованості і порядності в дітях. Із архівних джерел відомо, що в родині отця Михайла, його дружини Варвари Григорівни було що найменше троє дітей – Дмитро обрав шлях

священнослужителя, Марія – педагога. Село Гамаліївка розкинулося у північно-східних землях Сіверщини – Чернігівської губернії, неподалік однієї з гетьманських столиць – м. Глухова. Стародавній край «сивої» історії сповнений українськими традиціями і звичаями, край із надзвичайно багатющим ландшафтом – ліси, луки, річки і озера з різноманітним тваринним світом. Виникла Гамаліївка в середині XVII ст. і названа на честь другого володаря млина – генерального осавула Андрія Михайловича Гамалії. Харлампієвську церкву в слобідці Гамалії побудував Антон Андрійович – син власника слобідки. Згодом при храмі утворився жіночий монастир. Із 1710р. слобідкою з прилеглими хуторами і монастирем опікувалася родина Скоропадських. У стінах Харлампієвського храму знайшли свій спочинок П.І. Скоропадський (1833–1885) – батько гетьмана української держави П.П. Скоропадського, мати гетьмана М.А. Миклашевська (1839–1900), сестра гетьмана Є.П. Скоропадська (1879–1899), брат гетьмана М.П. Скоропадський (1871–1915). У 1733 р. жіночий монастир був перетворений на чоловічий і настоятелем призначено Германа Конашевича. З 1799 р. монастир був перетворений у приходську церкву, а штат ченців перейшов у Києво-Братський монастир. З того часу Братський монастир виділяв кошти на утримання приходських угідь і штату. Трошки згодом, при церкві знову виникла сестринська община і вже з другої половини XIX ст. там проживало 110 насельниць. Монастирські угіддя склали 70 дес. лісу, 10 дес. лук, 20 дес. ріллі. При монастирі діяло училище для дівчаток. Учениці вивчали Закон Божий, грамоту, арифметику; їх навчали вишиванню, шиттю, в'язанню, залучали до праці в квітниках та на городі. Крім того, при іншій церкві монастиря – Різдва-Богородичній діяла церковно-парафіяльна школа. Закон Божий в училищі і школі викладав парафіяльний священик. Очевидно, що старший син – Павло Михайлович, із дитинства брав посильну участь у творенні навчального, організаційного процесів у монастирі. Приклад батька, який опікувався не лише родиною – училищем, керував монастирським господарством, слугувало основою при виборі професії, сприяло розвитку любові до життя і захопленню дослідженнями. Ще на початку XX ст. в лісах Сіверщини водилися дрохви (*Otis tarda*). А сьогодні в цих краях можна зустріти чорних лелек (*Ciconia nigra*), шуліку рудого (*Milvus milvus*), кулика (*Himantopus himantopus*), різного роду дятлів (*Dendrocopos leucotos*), очеретянку (*Acrocephalus paludicola*); бобрів, раків, ряд комах, занесених до Червоної книги України, таких як от метелик Подалірій (*Iphiclides podalirius*), Махаони (*Papilio machaon*), Сатурнія (*Agria tau*), сині джмелі (*Xylocopa valga*). Дрохва євразійська – є одним із найбільших птахів України.

Непогано бігає і літає. На вигляд нагадує індика та подібна до страуса. Розміри самця можуть бути більше 1 м і вагою 18 кг. Розмах крила – до 2,5 м. Красивий граційний птах, пір'я – строкате. У шлюбний сезон у самця відростають довгі білуваті вуса і рудий нашійник. Вид занесений в Міжнародну Червону книгу та Червону книгу України. У 2013 р. Національний банк України випустив монету «Дрохва», номіналом у 2 грн. у присвяту цього зникаючого виду птахів. За твердженнями сучасних науковців – природознавців, істориків, етнографів Сіверщина і сьогодні є краєм, де не лише природні багатства, а й пласти народних звичаїв, пісень і обрядів збереглися практично в реліктовому вигляді. За законами того часу, П.М. Дубровський, як син священика, був зобов'язаний отримати духовну освіту: навчався в Стародубському духовному училищі, Чернігівській духовній семінарії. Досягнувши повноліття – у 1877 р. – пішов за покликом душі – вступив до Петровсько-Розумовської землеробської і лісівничої академії. Упродовж життя він зберіг відданість собі – вирізнявся порядністю, мав широкі всебічні погляди та стійку національну спрямованість. У робочому Журналі засідань академії від 27 серпня 1877 р. є записи, де серед інших поточних питань було й таке, що стосувалося розгляду документів абітурієнтів, зокрема зазначено: «Особи, що бажали вступити на перший курс вповні задовільнили перші чотири вимоги § 4 правил для вступу в число студентів Академії і тому можуть бути зачислені в студенти, після внеску двадцяти рублів за прослуховування лекцій в першому півріччі». На сільськогосподарське відділення зачислено 19 осіб, на лісове – 38 студентів, серед яких – Дубровський Павло. Того року в Академію набрали найбільше за всю її історію представників «духовного звання» – 101 особу, що становило третину від загальної кількості прийнятих на навчання. Пізніше відбулося різке скорочення вступників від духовного стану внаслідок заборони прийому до академії випускників духовних семінарій. При цьому повільно знижувався відсоток абітурієнтів – вихідців із дворянських сімей і, навпаки, стрімко зростала присутність селянських і солдатських дітей.

Надгробна плита П.І. Скоропадського у храмі св. Харлампія

У Петровській академії П.М. Дубровський отримав широкі можливості для реалізації

своїх засадничих зацікавлень – проведення наукових досліджень і досягнення наочного результату практичної роботи. На той час у закладі намагалася дати повні фахові знання. Сприяли цьому спеціалізовано обладнані на пристойному для того часу рівні структурні підрозділи Академії: бібліотека, сільськогосподарський кабінет, колекція предметів лісового господарства, технологічний кабінет, колекція гірських порід і мінералів, хімічна лабораторія, фізичний кабінет, різноманітні гербарії, колекції зоологічних предметів, зібрання моделей креслень і малюнків із механіки й будівельного мистецтва, а також ферми, дослідні поля, лісові дачі, плодовий сад, розплідник і город, ботанічний сад та оранжерея. Для практичних занять студенти за кошти академії відвідували кращі господарства країни. Викладацький склад був вдало сформованим і надавав вичерпні лекції з низки дисциплін. Для розуміння рівня особливостей фахової підготовки в академії наведемо частину з переліку навчальних дисциплін: неорганічна хімія, морфологія рослин, механіка, закон Божий, порівняль-

Монета «Дрохва», 2013 р.

на анатомія та зоологія, геодезія, сільськогосподарська економія, загальна зоотехнія, часткова зоотехнія, загальне землеробство, часткове землеробство, лісівництво тощо. З огляду на зазначене, можемо стверджувати, що спектр сільськогосподарських дисциплін, які опановували студенти, стимулював їх до набуття компетентностей та певного рівня кваліфікації за всіма напрямками. За наполегливість і цілеспрямованість, виявлену в першому півріччі, студент Павло Дубровський був звільнений від сплати за навчання у другому півріччі. Він і надалі мав гарну успішність. У «Журналі засідань академії» від 15 липня 1878 р. зазначено, що, наприклад, з геодезії Павло отримав 4,38 балу з 5 можливих теоретично. За спогадами друзів і соратників, П.М. Дубровському були притаманні надзвичайна скромність і делікатність у ставленні до людей найрізноманітніших прошарків суспільства; спілкування з ним зачаровувало, було надзвичайно приємним. Дубровський вирізнявся власними громадською позицією та ідейними принципами. З другого року навчання працював у бібліотеці. Це надавало матеріальну підтримку плюс доступ до інформації (працюючи в бібліотеці, можна було занурюватися у читання книг різного спрямування і характеру без ліміту часу), а також сприяло знайомству,

спілкуванню з численною кількістю людей. Визначний громадський діяч, благодійник, меценат української культури, агроном і землевласник, видавець і публіцист Є.Х. Чикаленко (1861–1929) згадував: «студент Дубровський був бібліотекарем українського студентського гуртка...», хоч і почув від мене українську мову, поставився до мене дуже обережно, почав розпитувати – хто я, звідки; довідавшись, що я скінчив Єлисаветинське реальне училище, спитав – чи не знав я там московського студента М. Левицького, з яким він був добре знайомий. Я відповів, що не тільки знаю, а був з ним в одному українському гуртку; Дубровський порадив мені добути запоруку, тоді він мені даватиме книжки з гуртової бібліотеки. Я так і зробив, і через якийсь час ... Дубровський дав мені прочитати у «Вольному слові» високоцінну та інтересну статтю Драгоманова «Історична Польща та великоруська демократія», що потім вийшла і окремою книжкою. З того часу я близько зійшовся з Дубровським і був з ним у приятельських відносинах до самої його смерті в 1916 році». Дружба між П.М. Дубровським і Є.Х. Чикаленком зародилася на життя. Було втілено низку їхніх спільних проектів у справі відстоювання національного, а найперше – мовне питання. На лісівничому відділенні П.М. Дубровський прослухав 17 дисциплін, а саме: 1) православне богослов'я; 2) фізика, метеорологія і кліматологія; 3) практична механіка; 4) хімія: а) неорганічна, б) органічна, в) агрономічна; 5) мінералогія: геодезія із геогнозією; 6) ботаніка: а) морфологія, б) систематика; в) фізіологія рослин; 7) зоологія: а) систематика, б) порівняльна анатомія, в) фізіологія тварин; 8) політична економія і статистика; 9) землеробство; 10) зоотехнія; 11) сільськогосподарська економія; 12) лісівництво; 13) лісова таксація; 14) лісові закони; 15) технологія сільськогосподарських і лісових виробництв; 16) сільськогосподарське будівництво та інженерна майстерність; 17) нижча геодезія. Підґрунтя фахового зростання спиралося на теоретичні знання і практику. Для отримання диплому після закінчення повного курсу Дубровський склав іспити із 12 дисциплін: 1) фізика, метеорологія і кліматологія; 2) практична механіка; 3) хімія; 4) мінералогія і геодезія із геогнозією; 5) ботаніка; 6) зоологія; 7) політична економія і статистика; 8) землеробство; 9) зоотехнія; 10) сільськогосподарська економія; 11) лісівництво; 12) технологія сільськогосподарського виробництва. У травні 1881 р., після 4-го року навчання, курс лісового відділення було завершено. Павло Дубровський вирішив далі удосконалювати природничі знання і подав документи на вступ до сільськогосподарського відділення академії на землеробський факультет. Доскладав академію і був зарахований до числа слухачів. 25 вересня 1882 р. П.М. Дубровський отримав дипломи із правом здобуття сту-

Павло Михайлович Дубровський
(1857–1916)

пенів кандидата лісівництва і кандидата сільського господарства, та можливість затвердження на державній службі у чині X класу – колезький секретар. Ще 24 січня 1722 р. було схвалено закон «Про порядок державної служби в російській імперії (чини по старшинству і подальшого чинування)». «Табель про ранги» визначав місце в ієрархії державної служби і певною мірою надавав можливість просунутися талановитим представникам із нижчих прошарків населення. Невипадково, в одній із статей «Табелю» зазначено: «... щоб тим бажання надати до служби і тим честь, а не нахабам і дармоїдам отримувати...». П.М. Дубровський своєю багаторічною шляхетною діяльністю повністю відповідав цій настанові. Та шлях його просування по службі, що складався з 14 класів у розділі «Цивільні чини», з різних причин (зважаючи на посади, які він обіймав) виявився не таким успішним, ніж у інших колег. Одна із причин вже називалася – принциповість у сповідуванні власних ідеологічних поглядів, національна спрямованість. «Порядний та сором'язливий, – так згадують П.М. Дубровського його колеги, – добра агрономічна підготовка, солідні загальноосвітні знання, володіння іноземними мовами, в тому числі англійською, давали велику можливість зайняти більш помітну позицію в громадському чи службовому положенні, та йому була притаманна та скромність, яка часто стає перпоною на шляху до позицій кар'єрного росту». Як зазначав його сучасник, колега О. Іллічевський, П.М. Дубровський закінчив Академію «із солідними сільськогосподарськими знаннями, в особливості в галузі рослинництва». У нагоді цьому стали знання й уміння отримані від цілої плеяди найкращих у країні вчених-аграріїв, та дружба з книгами. Після закінчення «Петровки» П.М. Дубровський у 1882 р., отримав кваліфікаційне звання Дійсний студент Лісового з правом на ступінь Кандидата Лісівництва і Дійсний студент сільськогосподарського відділення з правом на ступінь Кандидата Сільського господарства і запрошення на службу до Курського губернського статистичного бюро.
(Далі буде)

Леся Іванченко,
кандидат історичних наук

Гадяч

339. З печатки від 1669 р.:
В полі печатки архангел Михайло влучає списом змія, що лежить вліво.
Напис по колу: + ПЕЧАТЬ МІСТА ГАДАЧА
кругла, розмір 34 мм.
Винклер П.- С.А; мал.12. 1669 р.
Руманова В. Эмблемы земель.- С.63; мал. 1669 р.
Синько.- С.68; мал. 1669 р.

340. З печатки від 1671 р.:
В полі печатки архангел Михайло влучає списом змія, що лежить вліво.
Напис по колу: * (+) * ПЕЧАТ МІСТА ГЕ ЦАРОКАГО ВЕЛЧ
СЪКРАИНО ГАДАЧА
кругла, розмір 37 мм.
НБУ, ІР, ф.1, стр.50920. 1671 р.

341. З печатки від 1700 – 1715 рр.:
В полі печатки архангел Михайло, за головою у якого саяво, влучає списом змія, що лежить вліво.
Напис по колу: + ПЕЧАТ – ГРАДА – ВЕЛ – Ц – ПЕ ВЕ ВО ЗАП –
* М – ТУ ГАДАЦК*ГО
кругла, розмір 38 мм.
НБУ, ІР, ф.1, стр.57766. 1710 р.
ЦДАК, ф.51, оп.3, стр.155, арс.5. 1715 р.
Милорадович Г. // ЧГВ.- 1858.- №16.- С.123; опмс. 1715 р.
Сетий І.- С.6-7; мал.4. 1700 р.

342. З печатки від 1746 – 1780 рр.:
В полі печатки архангел Михайло, за головою у якого саяво, влучає списом змія, що лежить вліво.
Напис по колу: + ВЪРНАГО ЦРКЪ АМУ ПРЪ ВЪЧО ГРАДА
ГАДАЧА МАНОТРАТОВА ПЕЧАТ
кругла, розмір 44 мм.
НБУ, ІР, ф.1, стр.51104; стр. 51106. 1752 р.

276

Відбитки Гадяцьких печаток із книги Олега Однороженка

У період панування в Україні радянської влади, місцева геральдика була позбавлена національного колориту та перебувала у загальносоюзній системі радянської символіки. Традиційна шаблонність – шестерня і колосок, червоно-лазурові кольори – як, власне, ідеологічне, здебільшого некомпетентне втручання у процес герботворення, призвели до повного нівелювання геральдичних знаків радянського періоду і фактичного перетворення їх на агітаційні символи. Цей час в українській геральдиці дослідники називають невдалим і ненауковим. До того ж, тоді пропагувався атеїзм, тож про використання української символіки та ще й із біблійним сюжетом не могло йти жодної мови.

Зі здобуттям незалежності постало питання відродження місцевої геральдики. Урешті, настав час повернутися до свого коріння. Тож, після ряду досліджень та перемовин, рішенням сесії міської ради від 4 травня 2000 року було затверджено герб Гадяча, на якому той-таки Архангел Михайл пронизує списом диявола. Автором знаку став український геральдист і вексиколог Андрій Гречило, котрий рекомендував «Герб міста Гадяча, згідно із правилами сучасного українського місцевого герботворення, вписати в декоративний картуш, увінчаний срібною міською короною, що свідчить про статус населення».

«І настала війна на небі: Михаїл і ангели його воювали проти дракона, і дракон воював та й ангели його, та не перемогли, ані міся не знайшлося їхнього більше на небі. І повержено дракона великого, змія

стародавнього, званого дияволом і сатаною, що зводить вселенну, — повержено на землю, і ангели його з ним повержені. І я почув голос могутній, що говорив на небі: «Нині настало спасіння і сила і царство Бога нашого, і влада Христа його, бо повержено обвинувача братів наших, який обмовляв їх перед Богом нашим день і ніч» (Одрк. 12: 7-9).

Тож, наш геральдичний символ умістив у собі, за влучним виразом Володимира Костюка, зображення за всіма канонами християнства, перемоги над язичництвом, результат історичної боротьби і нових підходів вірування, те, до чого була причетна місцевість. Крім того, композиція герба Гадяча символізує перемогу патріотичних сил народу над силами зрадників та чужоземних загарбників, а використані кольори – червоний, золотавий, сріблястий – лиш утверджують наші силу й мужність, велич і повагу, мудрість і чистоту.

**Катерина Стрмило,
молодша наукова співробітниця
Гадяцького історико-краєзнавчого
музею**

*Виконуюча обов'язки редактора —
Анастасія Литвин*

*Відповідає за редакцію —
Олексій Новіков*

*Наступне число газети
вийде 02 квітня 2024 року*

На правах реклами

Відкрита підписка на чотирнадцяти-томне репринтне видання «Газета Гадяцького земства, 1906-1919 рр.».

Вартість перших двох томів складає:

1. Том XII (1917 р.):

Паперова версія – 1200 гривень.

Електронна версія – 830 гривень.

2. Том XIII-XIV (1918-1919 рр.):

Паперова версія – 1050 гривень.

Електронна версія – 780 гривень.

Із питань оформлення підписки на повний комплект видання й передплати за томи XII і XIII-XIV прохання звертатися до редакції за номером телефону 0505055256.

Передплату також можна внести на відповідну банку Монобанку, обов'язково додавши у коментарі ПІБ платника.

1. Том 12, друкована версія –
номер карти 5375411210605585;

2. Том 12, електронна версія –
номер картки 5375411210605528;

3. Том 13-14, друкована версія –
номер картки 5375411210605635;

4. Том 13-14, електронна версія –
номер картки 5375411210605650.

Редакційна колегія видання

**Рік видання
1 (15-й)**

**52 числа
на рік**

ОПОВІСТКА

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПІДПИСКА на 2024 рік

НА «РІДНИЙ КРАЙ»

Передплатний індекс **78394**

Газета виходить **один раз** на тиждень

1 місяць – 58 гривень;
2 місяці – 116 гривень;
3 місяці – 174 гривні;
6 місяців – 348 гривень;
Рік – 696 гривень.

Вартість передплати з урахуванням послуг Укрпошти. Із питань передплати звертатися до редакції та відділень Укрпошти. При оформленні передплати в редакції знижка 10 %

РІДНИЙ КРАЙ

Виходила з 1906 по 1919 роки, відновлена у 2024 році

Засновник – Товариство з обмеженою відповідальністю «Редакція газети «Рідний край». Газета Гадяцького земства»
Ідентифікатор медіа № R30-01967 від 04 грудня 2023 р.
Передплатний індекс «Рідного краю» **78394**

Адреса в Інтернеті: <https://www.facebook.com/groups/grk2024>
Адреса редакції: 01001, Київ, вул. Софіївська, 23, офіс 2
Телефони: (044)279-22-73, (050)505-52-56
e-mail: 45338202@mail.gov.ua
«Рідний край» виходить раз на тиждень, у вівторок
Загальний наклад номера 500 примірників
(Перший завод 300 примірників)
УДК 908(477.53) (054) P49
ISSN 2786-9237 (print)
Електронна версія газети поширюється на умовах ліцензії CC BY-SA 4.0.

Листування з читачами тільки на сторінках газети.
Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці.
Набрано і зверстано у ТОВ «Редакція «РК. ГТЗ»
Надруковано у КП «Видавництво «Гадяч»
Гадяцької міської ради
Замовлення №11/